

บทที่ 7

อายุความ

เป็นที่น่าสังเกตว่าเกี่ยวกับอายุความของผู้รับอาวัลแล้ว ความในหมวด 5 ลักษณะ 21 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อันว่าไว้โดยเฉพาะถึงอายุความที่เกี่ยวกับตัวเงินตั้งแต่มาตรา 1001 ถึงมาตรา 1005 นั้น มีไต่กล่าวถึงเอาไว้เลย ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นอายุความที่ผู้ทรงจะฟ้องผู้รับอาวัล หรืออายุความที่ผู้รับอาวัลจะใช้สิทธิไล่เบี้ยแห่งตนได้ จึงทำให้เกิดปัญหาในอันที่จะปรับแก้เรื่องอายุความที่เกี่ยวข้องกับผู้รับอาวัลเป็นอย่างยิ่ง

จะขอแบ่งพิจารณาถึงอายุความที่เกี่ยวข้องกับผู้รับอาวัลออกเป็น 2 ข้อ ดังนี้

1. อายุความในการฟ้องร้องบังคับเอาแก่ผู้รับอาวัล
2. อายุความที่ผู้รับอาวัลจะใช้สิทธิไล่เบี้ยแห่งตน

ข้อ 1. อายุความในการฟ้องร้องบังคับเอาแก่ผู้รับอาวัล

เจ้าหนี้ตามตัวเงินผู้ฟ้องร้องบังคับเอาผู้รับอาวัลชำระหนี้นั้น ย่อมจะได้แก่ผู้ทรงตัวเงินนั้นประการหนึ่ง กับบุคคลอื่นผู้เป็นคู่สัญญาฝ่ายที่ไต่เข้าใช้เงินและถือเอาซึ่งตัวเงินนั้นอีกประการหนึ่ง จึงแยกออกพิจารณาได้ดังนี้

1. เมื่อผู้ทรงเป็นผู้ฟ้องผู้รับอาวัล แม้จะไม่มีกฎหมายกำหนดถึงอายุความที่ผู้ทรงจะใช้ฟ้องร้องเอาแก่ผู้รับอาวัลได้โดยตรงก็ตาม แต่เนื่องจากผู้รับอาวัลนั้น ย่อมต้องผูกพันเป็นอย่างเดียวกันกับบุคคลซึ่งตนประกันทั้งกล่าวแล้วแต่ตน ศาลฎีกาจึงหาทางออกในเรื่องนี้ได้โดยถือว่าอายุความที่ผู้ทรงจะฟ้องผู้รับอาวัลก็ย่อมต้อง เป็นอย่างเดียวกันกับอายุความที่จะใช้ฟ้องบังคับกับบุคคลผู้ถูกประกันด้วยอาวัลนั้นเอง ไม่ใช่อายุความทั่วไป

10 ปี ตามมาตรา 164¹ ก็จะเห็นได้จากนัยแห่งคำพิพากษาศาลฎีกาหลายฉบับ ซึ่งวางหลักและวินิจฉัยไว้ดังต่อไปนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 192/2518 "การฟ้องผู้รับอาวัลผู้ส่งจ่ายเช็คใช้อายุความ เช่นเดียวกับฟ้องผู้ส่งจ่าย"

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 490/2518 "ผู้รับอาวัลผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับบุคคลที่ตนประกัน จึงใช้อายุความ 3 ปี ตามมาตรา 1001 เช่นเดียวกับผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงิน"

ดังนั้น จะเห็นว่า ศาลฎีกาวินิจฉัยไปตามแนวที่ว่า บุคคลที่ผู้รับอาวัลประกัน ต้องผูกพันอยู่ในกำหนดอายุความเป็นเท่าใดแล้ว ผู้รับอาวัลก็ต้องผูกพันอยู่ในกำหนดอายุความอย่างเดียวกัน และหลักเรื่องอายุความของผู้รับอาวัลนั้นตามกฎหมายฝรั่งเศสถือเป็นอย่างเดียวกันด้วย²

เช่นนี้แล้ว จึงต้องแยกคู่ให้ได้ว่า ผู้รับอาวัลนั้นเข้าอาวัลประกันให้แก่ผู้ใดและในตั๋วเงินประเภทใด กล่าวคือ ถ้าเป็นการอาวัลให้แก่ ผู้รับรองตั๋วแลกเงิน หรือผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงิน ก็มีอายุความ 3 ปี ตามมาตรา 1001 ป.พ.พ. หากเป็นการอาวัลให้แก่ผู้ส่งจ่ายตั๋วแลกเงินและเช็ค หรือผู้สลักหลังตั๋วเงินไม่ว่าจะเป็นตั๋วแลกเงิน ตั๋วสัญญาใช้เงิน หรือเช็คก็ตาม ก็มีอายุความ 1 ปี ตามมาตรา 1002 ป.พ.พ.

¹ จิตติ ทิงศภัทย์, กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยบัญชีเงินสะพัด ตั๋วเงิน, หน้า 162.

² Répertoire de Droit Commercial, Aval, No. 47, p. 4.

มีปัญหาว่า ผู้รับรองควยการสอดเขาแกหนานัน มาตรา 1001, 1002 หรือ มาตรา 1003 เองก็ไม่ได้บัญญัติถึงอายุความของเขาไว้เช่นเดียวกับผู้รับอาวัล ฉะนั้น หากผู้รับอาวัลได้เข้าประกันให้แก่ผู้รับรองควยการสอดเขาแกหนาแล้ว อายุความที่ผู้ทรง จะฟ้องเอาแก่ผู้รับอาวัลจะเป็นอย่างไร

ข้อนี้เห็นว่า จะต้องพิจารณาบทบัญญัติในมาตราอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องไปเป็นทอด ๆ ควบ กล่าวคือ ผู้รับรองควยการสอดเขาแกหนา ยอมต้องรับผิดชอบผู้ทรงตัวเงินนั้น และ รับผิดชอบผู้สลับหลังทั้งหลายภายหลังสัญญาฝ่ายซึ่งตน เขาแกหนาอย่างเดียวกันกับที่สัญญา ฝ่ายนั้นต้องรับผิดชอบเอง (มาตรา 953 ป.พ.พ.) อนึ่ง การรับรองควยการสอดเขาแก หนานัน ต้องระบุไว้ว่าทำให้เพื่อผู้ใด ถ้ามิใครระบุไว้เช่นนั้น ท่านให้ถือว่าทำให้เพื่อผู้ส่ง จ่าย (มาตรา 952 ป.พ.พ.) ฉะนั้น หากผู้รับรองควยการสอดเขาแกหนารับรองให้ เพื่อผู้ส่งจ่ายอันมีกำหนดอายุความ 1 ปี ตามมาตรา 1002 แล้ว ผู้รับรองควยการสอด เขาแกหนา ก็ผูกพันอยู่ในอายุความ 1 ปีเช่นกัน และผู้รับอาวัลที่ประกันให้แก่ผู้รับรองควย การสอดเขาแกหนานัน ก็ต้องผูกพันในกำหนดอายุความ 1 ปี นั้นด้วย

ยิ่งไปกว่านั้น การกระทำอย่างใด ๆ ของบุคคลที่ผู้รับอาวัลได้ประกันไว้ นั้น เป็นผลให้อายุความสุดทุกยุคลงก็ หรือ เริ่มต้นนับแต่นั้นก็ ผู้รับอาวัลก็ต้องผูกพันอยู่ในอายุ ความที่ขยายออกไปนั้นด้วย ทั้งนี้ โดยนัยแห่งคำพิพากษาฎีกาที่ 393/2518 ซึ่งวินิจฉัยว่า

"ผู้ส่งจ่ายแก่วันในเช็ค อายุความฟ้องผู้ส่งจ่ายนับแต่วันที่แถลงใหม่ ผู้รับอาวัล ของผู้ส่งจ่ายก็อยู่ในบังคับอายุความอันเดียวกัน กำหนดเวลายื่นเช็คขอธนาคารตามมาตรา 990 ไซ้แก่ผู้สลับหลัง โอนเช็คไม่ไซ้แก่ผู้สลับหลัง เช็คในฐานะผู้รับอาวัลผู้ส่งจ่าย"

2. เมื่อคู่สัญญาฝ่ายที่ได้เข้าใช้เงินและถือเอาตัวเงินนั้นฟ้องผู้รับอาวัล

เมื่อลูกหนี้คนใดคนหนึ่งในตัวเงินได้เข้าใช้เงินและถือเอาตัวเงินนั้นแล้ว ยอม ใ้สิทธิในอันที่จะไต่เบี่ยเอาจากคู่สัญญาทั้งหลาย ซึ่งต้องรับผิดชอบตนได้ (มาตรา 969 ป.พ.พ.) แต่หาสิทธิที่จะไต่เบี่ยเอาแก่คู่สัญญาฝ่ายซึ่งตนยอมต้องรับผิดชอบเขาอยู่ก่อนแล้ว

ไต่ถาม (มาตรา 971 ป.พ.พ.) ฉะนั้น เมื่อผู้ที่ใช้เงินแก่เจ้าหนี้ไปแล้วนั้น จะไล่เบี้ยเอา
แก่ผู้รับอวัลแล้ว ก่อนอื่นจะต้องพิจารณาเห็นว่า เขาจะใช้สิทธิไล่เบี้ยเอาจากบุคคลที่ผู้รับ
อวัลประกันอยู่ไต่หรือไม่ ถ้าไต่ไล่เบี้ยเอาจากผู้รับอวัลไต่ แต่ถ้ามองไล่เบี้ยจาก
บุคคลที่ผู้รับอวัลประกันอยู่โดยเหตุตามมาตรา 971 แล้ว ก็จะต้องเรียกให้ผู้รับอวัลต้องรับ
ผิดกับตนมิไต่

ในกรณีที่ผู้เข้าใช้เงินนั้นมีสิทธิไล่เบี้ยจากผู้รับอวัลไต่แล้ว กำหนดอายุความ
ที่จะใช้แก่ผู้รับอวัลก็ย่อมเป็นไปอย่างเดียวกับอายุความของบุคคลที่ผู้รับอวัลไต่ประกันไว้
นั่นเอง คือ

1. ถ้าประกันแก่ ผู้รับรองตัวแลกเปลี่ยน หรือผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินแล้วก็มีอายุ
ความ 3 ปี ตามมาตรา 1001 ป.พ.พ.
2. ถ้าประกันแก่ผู้ส่งจ่ายตัวแลกเปลี่ยนและเช็ค หรือผู้สลักหลังตั๋วแลกเปลี่ยนไม่
ว่าจะเป็นตัวแลกเปลี่ยน ตัวสัญญาใช้เงิน หรือเช็คก็ตาม หากปรากฏว่า ผู้ที่ชำระเงินไปนั้น
ไม่ใช่ผู้สลักหลังคนใดคนหนึ่งในตัวเงินนั้นแล้ว ก็ต้องใช้อายุความ 1 ปี ตามมาตรา 1002
ป.พ.พ. ซึ่งมีไต่ในกรณี เช่น นาย ก. ออกตัวแลกเปลี่ยนให้ ข. โดยกำหนดให้นายคำ
เป็นผู้จ่าย ปรากฏว่า นาย ข. ไต่สลักหลังโอนให้ นาย ค. และนาย ค. สลักหลังโอน
ให้นาย ง. ต่อมาเมื่อตัวฉบับนี้ขาดความเชื่อถือโดยเหตุที่นายคำไม่ยอมรับรองแล้ว ไต่
มีนายขาเข้ารับรองเพื่อแก้หน้า ก็โดยระบุว่าทำให้เพื่อนาย ค. เช่นนี้ ถ้านายขาไต่
ใช้เงินแก่นาย ง. ผู้ทรงไปแล้ว ก็ย่อมจะไล่เบี้ยไต่จาก นาย ก. ผู้ส่งจ่ายและจากนาย
ข. นาย ค. ผู้สลักหลัง ซึ่งหากมีใครมาอวัลประกันให้แก่บุคคลพวกนี้แล้ว ก็ต้องรับผิด
ในอายุความอย่างเดียวกันด้วย
3. ถ้าผู้ชำระเงินไปแล้วนั้น เป็นผู้สลักหลังคนใดคนหนึ่งในตัวเงินนั้น การ
จะไล่เบี้ยเอาจากผู้สลักหลังคนอื่น ๆ หรือจากผู้ส่งจ่ายยอมตองใช้อายุความตามมาตรา
1003 ป.พ.พ. และมาตรา 1001 ป.พ.พ. ไปพร้อมกัน คือ

3.1 ถ้าผู้สละหลังฟ้องไล่มียกตัวเอง หรือไล่มียกเอาแก่ผู้ส่งจ่าย
 แห่งตัวเงินนั้นแล้ว ก็มีอายุความหกเดือน นับแต่วันที่ตนได้เข้าถึงเอาตัวเงินและใช้เงิน
 หรือนับแต่วันที่ผู้สละหลังนั้นเองถูกฟ้อง

อนึ่ง หากถูกฟ้องก่อนแล้วจึงมายอมใช้เงินกันภายหลังที่ฟ้องแล้ว จะนับอายุ
 ความจากวันที่ใช้เงินไปไม่ได้ ต้องนับจากวันที่ถูกฟ้องเป็นหลัก (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1608/
 2518)

3.2 ถ้าผู้สละหลังฟ้องไล่มียกจากผู้รับรองตัวแลกเงิน หรือผู้ออกตัว
 สัญญาใช้เงินแล้ว ก็ใช้อายุความ 3 ปี นับแต่วันที่ตนถึงกำหนดใช้เงิน ตามมาตรา
 1001 ป.พ.พ. ทั้งนี้ เพราะการฟ้องคดีตามมาตรา 1001 นี้ อาจฟ้องโดยผู้ทรง หรือ
 ผู้สละหลัง หรือคู่สัญญาคนอื่น ๆ ที่เข้าใช้เงินและถือเอาซึ่งตัวเงินโดยใคร เป็นผู้ฟ้องผล
 ก็ไม่แตกต่างกัน¹

ข้อ 2. อายุความที่ผู้รับอาวัลจะใช้สิทธิไล่มียกแห่งตน

ผู้รับอาวัลเมื่อได้ใช้เงินให้แก่เจ้าหนี้แห่งตัวเงินและรับเวนคืนตัวเงินนั้นมา
 แล้ว ก็ย่อมมีสิทธิว่ากล่าวเอาความแก่คู่สัญญาคนอื่น ๆ ที่มีความผูกพันในตัวเงินนั้นอยู่แล้ว
 ก่อนตนได้ ตามมาตรา 967 วรรค 3 ป.พ.พ. ฉะนั้น จึงอาจแบ่งแยกบุคคลที่ผู้รับอาวัล
 อาจใช้สิทธิไล่มียกได้ออกเป็น 2 พวก คือ

1. คู่สัญญาคนอื่น ๆ ที่มีความผูกพันอยู่แล้วก่อนตน และ
2. บุคคลที่ตนได้เข้าประกันค้ำยอาวัลนั้น

¹ จิตติ กิ่งศรัทธีย์, กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยบัญชีเงินสะพัด
ตัวเงิน, หน้า 160.

ดังนั้น เกี่ยวกับอายุความที่ผู้รับอาวัลจะใช้สิทธิไล่เบี้ยแห่งตนได้ จึงต้องแยก
ออกพิจารณา ดังนี้

1. เมื่อผู้รับอาวัลไล่เบี้ยเอา กับคู่สัญญาคนอื่นที่มีชื่อบุคคลที่ตนประกัน

คู่สัญญาคนอื่นที่มีชื่อบุคคลที่ผู้รับอาวัลประกันนั้น ย่อมมีไต่ท้วงที่เป็น ผู้ส่งจ่าย
ตั๋วแลกเงิน หรือเช็ค ผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงิน ผู้สลักหลังในตั๋วเงิน หรือผู้รับรองตั๋วแลกเงิน
จึงมีปัญหาว่า จะใช้อายุความในการฟ้องร้องบุคคลเหล่านั้นอย่างไร

เมื่อพิจารณาถึงบทบัญญัติตั้งแต่ มาตรา 1001 ถึงมาตรา 1003 ป.พ.พ. แล้ว
จะเห็นว่าไม่มีบทมาตราใดกล่าวถึงกรณีที่ผู้รับอาวัลจะฟ้องไว้โดยตรงเลย และปัจจุบันนี้
ก็ยังไม่มีคำพิพากษาฎีกาฉบับใดที่วินิจฉัยเกี่ยวกับอายุความที่ผู้รับอาวัลจะใช้สิทธิไล่เบี้ยเอา
ไว้อีกด้วย (นอกจากคำพิพากษาฎีกาฉบับที่ 545/2521 ซึ่งวินิจฉัยเอาไว้ว่าเป็นปัญหา
ซึ่งจะไต่ท้วงต่อไป)

แต่อย่างไรก็ดี เมื่อพิเคราะห์ถึงมาตรา 940 ที่กำหนดให้ผู้รับอาวัลต้องผูกพัน
เป็นอย่างเดียวกันกับบุคคลซึ่งตนประกัน ประกอบกับแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกาที่กล่าวมา
แล้วในข้อ 1. เรื่องอายุความในการฟ้องร้องผู้รับอาวัล ว่าต้องใช้อายุความเป็นอย่าง
เดียวกับบุคคลที่ตนประกันแล้ว ก็จะทำให้ได้คำตอบข้อนี้ เพราะ เมื่อผู้รับอาวัล
มีความผูกพันเป็นอย่างเดียวกับบุคคลที่ตนประกันแล้ว หากบุคคลที่ตนประกันมีสิทธิไล่เบี้ย
ต่อไปได้ในกำหนดอายุความเท่าใด ผู้รับอาวัลก็จะต้องผูกพันอยู่ในกำหนดอายุความเช่น
เดียวกันนั้นด้วย กล่าวคือ ถ้าอาวัลให้แกผู้สลักหลังแล้ว หากจะไล่เบี้ยเอาแกผู้สลักคนอื่น ๆ
ด้วยกัน หรือผู้ส่งจ่าย อายุความก็จะเป็นไปตามมาตรา 1003 ป.พ.พ. คือต้องฟ้อง
ภายใน 6 เดือน นับแต่วันที่เข้าใช้เงินและถือเอาตัวนั้น หรือนับแต่วันที่ผู้รับอาวัลนั้นถูก
ฟ้อง หรือหากจะไล่เบี้ยเอาจากผู้รับรองตั๋วแลกเงิน หรือผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงิน ก็ใช้อายุ
ความตามมาตรา 1001 ป.พ.พ. คือต้องฟ้องภายใน 3 ปี นับแต่วันที่ตั๋วเงินนั้นถึงกำหนด
ดังนี้ เป็นต้น

อาจมีคำถามว่า เหตุใดจึงไม่ถือว่าการที่ผู้รับอ่าวล ใช้จ่ายเงินและถือเอาตัวเงินนั้นเป็นการรับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้ตามมาตรา 229 (3) จึงทำให้ต้องใช้อายุความไต่เบียดเป็นอย่างเดียวกับเจ้าหนี้ผู้นั้น เช่น ถ้าถูกผู้ทรงฟ้องก่นาจะถือวาผู้รับอ่าวล ใ้รับช่วงสิทธิของผู้ทรง จึงมีอายุความ 1 ปี ตามมาตรา 1002 ป.พ.พ.

ข้อนี้เห็นว่า การรับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้มาบังคับไต่เบียดต่อไปนี้ เป็นคนละเรื่องกับอายุความ เพราะอายุความจะเริ่มนับก็ต่อเมื่อออกใช้สิทธิเรียกร้องได้เป็นต้นไป ตามมาตรา 169 ฉะนั้น การจะเอาอายุความของเจ้าหนี้ ซึ่งเริ่มนับมาแล้วมาเป็นอายุความของผู้รับช่วงสิทธิจึงยอมเป็นไปไม่ได้ เพราะขัดกับมาตรา 169 ดังกล่าว

ยิ่งไปกว่านั้น การแปลกฎหมายว่า การรับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้ เป็นเหตุให้ต้องรับเอาอายุความซึ่งมีกำหนด 1 ปี ตามมาตรา 1002 ป.พ.พ. มาใช้ด้วยแล้ว ก็จะทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้รับอ่าวล หรือผู้ที่ไ้เงินแก่เจ้าหนี้นั้นเป็นอย่างมาก เช่น เจ้าหนี้ฟ้องเอาจากผู้สลับหลัง และศาลได้พิพากษาให้ผู้สลับหลังไ้เงินแก่เจ้าหนี้ไป เมื่อพ้นระยะเวลา 1 ปี นับแต่วันที่ที่วันนั้นถึงกำหนดแล้ว หากถือว่าเป็นการที่ผู้สลับหลังรับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้ หรือนัยหนึ่งผู้ทรง ทำให้ต้องใช้อายุความตามมาตรา 1002 ซึ่งเป็นกำหนดอายุความฟ้องร้องของผู้ทรงมาบังคับ จะเห็นว่าในกรณีนี้ผู้สลับหลังผู้นั้นก็ไม่อาจจะไปฟ้องผู้สลับหลังคนอื่น หรือผู้ส่งจ่ายได้อีก เพราะพ้นกำหนดอายุความมาเสียแล้วเป็นต้น แต่ถาถือว่า การรับช่วงสิทธิไม่เป็นเหตุให้อายุความเริ่มนับแล้ว เขาก็ยังมีโอกาสฟ้องไต่เบียดกันต่อไปได้ตามอายุความในมาตรา 1003 ดังนั้น การแปลกฎหมายดังนี้จึงน่าจะชอบธรรมกว่า

อีกประการหนึ่งก็คือ หากกฎหมายเองยอมรับว่า การรับช่วงสิทธิของผู้ทรงมาแล้วต้องนำอายุความของผู้ทรงมาใช้ด้วยแล้ว ก็คงไม่ต้องเขียนมาตรา 1003 เอาไว้อีก เพราะไม่ว่าใครก็ตามที่ถูกผู้ทรงฟ้องก็จะต้องรับช่วงสิทธิของผู้ทรงมาฟ้อง และใช้อายุความตามมาตรา 1002 กันหมด อายุความตามมาตรา 1003 เลยไม่มีที่ไ้ซึ่งถ้าหากประสงค์จะไปใช้มาตรา 1003 แล้วก็ไม่ทราบว่าจะมาบัญญัติเอาไว้อีกทำไม

2. เมื่อผู้รับอวัลไลเบี้ยเอาจากบุคคลที่ตนประกัน

กรณีผู้รับอวัลไลเบี้ยเอาจากบุคคลที่ตนประกันนี้ แยกต่างกับกรณีผู้รับอวัลไลเบี้ยเอาจากคู่สัญญาคนอื่น ๆ ดังกล่าวแล้วมา ทั้งนี้ เพราะผู้รับอวัลไลกับบุคคลที่ตนประกันนั้น มีความรับผิดชอบที่เท่ากันและเป็นผู้รับผิดชอบในลำดับเดียวกัน ฉะนั้น จะใช้หลักเกณฑ์อย่างเดียวกับกรณีข้างต้นเห็นจะไม่ได้ เช่น ผู้รับอวัลไลที่ประกันผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินเป็นต้น เพราะโดยปกติผู้ออกตั๋วจะเป็นผู้รับผิดชอบในลำดับสุดท้าย และจะบังคับมิให้ใครมารับผิดกับตนอีกไม่ได้แล้ว ฉะนั้น หากจะถือว่าผู้รับอวัลไลมีความผูกพัน เป็นอย่างเดียวกับบุคคลที่ตนประกัน ตามมาตรา 940 ที่กล่าวไว้ในกรณีทั่ว ๆ ไปแล้วก็จะกลายเป็นว่าผู้รับอวัลไลก็ไม่อาจเรียกให้คู่ใดคนหนึ่งออกตัวเองต้องรับผิดชอบกับตนได้ เช่นนี้ เงินที่ผู้รับอวัลไลจ่ายให้แก่เจ้าหนี้ไปจะไปเรียกคืนได้จากใคร

เมื่อเป็นดังนี้ จึงต้องถือว่าการไลเบี้ยของผู้รับอวัลไลที่มีต่อบุคคลที่ตนประกันนั้น จึงเป็นการไลเบี้ยเรียกรอกกันระหว่างคู่กรณีที่มีความรับผิดชอบในลำดับเดียวกัน ซึ่งจะนำมาตรา 940 วรรคแรก มาใช้บังคับด้วยไม่ได้ เพราะจะเกิดปัญหาดังกล่าวแล้ว เมื่อเป็นดังนี้ จึงนำอายุความตามมาตรา 1001 ถึงมาตรา 1003 มาใช้ไม่ได้ด้วย เพราะทั้งสามมาตราที่กล่าวแล้วนั้นมีใจกล่าวถึงอายุความของผู้รับอวัลไลเอาไว้เลย และจะเปรียบเทียบมาใช้โดยอาศัยมาตรา 940 อย่างกรณีฟ้องคู่สัญญาคนอื่นก็ไม่ได้อีกแล้ว ฉะนั้น จึงถือว่า กรณีที่ผู้รับอวัลไลฟ้องบุคคลที่ตนประกันนี้ ไม่มีกฎหมายกำหนดอายุความไว้เป็นพิเศษ จึงต้องใช้อายุความทั่วไปตามมาตรา 164 ป.พ.พ. ซึ่งมีกำหนด 10 ปี

เป็นที่น่าเสียดายว่า ในปัญหานี้ยังไม่เคยมีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้เป็นบรรทัดฐานโดยชัดแจ้งเลย เคยมีคำพิพากษาฎีกาที่ 545/2521 ซึ่งรูปคดีตรงกับปัญหาที่กำลังพิจารณาอยู่มาก แต่การฟ้องของโจทก์ และการต่อสู้คดีของจำเลยทำให้คำพิพากษาในคดีนี้ต้องบิดเบือนไปค่อนข้างน่าเสียดาย กล่าวคือ โจทก์ฟ้องว่า จำเลยจ่ายเช็คผู้ถือให้โจทก์ โจทก์สลักหลังโอนต่อเช็คนั้นต่อไป ต่อมาเมื่อเช็คถูกธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน โจทก์จึงเข้าใช้เงินและรับเช็คนั้นมาฟ้องจำเลย จำเลยต่อสู้ว่าคดีโจทก์ขาดอายุความแล้ว

ตามมาตรา 1002 ป.พ.พ. โจทก์อ้างว่าฟ้องคดีไม่เกิน 6 เดือน นับแต่วันใช้เงินจึงไม่
ขาดอายุความตามมาตรา 1003 ป.พ.พ. ปรากฏว่า ศาลฎีกาพิพากษาว่าคดีโจทก์ขาด
อายุความแล้ว

คดีนี้ โจทก์เป็นผู้สละหลัง เชื้อที่ออกให้แกมผู้ถือ จึงเป็นผู้รับอาวัล ตามมาตรา 921
ป.พ.พ. และมาฟ้องแก่จำเลยซึ่งเป็นผู้ส่งจ่าย อนึ่ง การอาวัลของโจทก์มีไต่ระบุว่า เป็น
ประกันแกมผู้ถือ จึงเป็นการประกันให้แกมผู้ส่งจ่ายตามมาตรา 939 วรรคท้าย จะเห็นว่ารูป
คดีจึง เป็นการที่ผู้รับอาวัลฟ้องบุคคลที่ตนประกันตรงกับปัญหาที่พิจารณาอยู่ทุกประการ

อย่างไรก็ดี อย่าลวนคิดว่า ศาลฎีกาจะถือว่าผู้รับอาวัลฟ้องผู้ส่งจ่ายที่ตนประกัน
จะใช้อายุความตามมาตรา 1002 ป.พ.พ. ทั้งนี้ เพราะปรากฏข้อเท็จจริงว่า ในวันนัด
สืบพยาน โจทก์จำเลยขอให้ศาลวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาเรื่องอายุความ แต่เพียงอย่างเดียว
โดยคู่ความไม่คิดใจสืบพยานต่อไป เมื่อเป็นดังนี้ ศาลฎีกาจึงได้วินิจฉัยว่า

"พิเคราะห์จากคำฟ้องและคำให้การแล้ว เห็นว่า ตามรูปเรื่องยังไม่เพียงพอ
ฟังว่า โจทก์ได้รับคืน เชื้อพิพาทมาอย่างไร อันจะทำให้โจทก์มีสิทธิฟ้องเรียกเงินตามเชื้อ
จากจำเลยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1003 ได้ ซึ่งโจทก์จะตองนำ
สืบให้ปรากฏ เมื่อโจทก์ไม่คิดใจสืบ ศาลฎีกาก็ไม่อาจหยิบยกข้อเท็จจริง ซึ่งยังไม่ยุติมา
เป็นข้อวินิจฉัยได้ ฎีกาของโจทก์ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น"

ฉะนั้น สาเหตุที่ศาลฎีกายกฟ้องโจทก์จึงอยู่ที่ว่า เมื่อโจทก์อ้างว่า ตนเป็นผู้
สละหลัง เชื้อ จึงมีสิทธิไล่เบี้ยผู้ส่งจ่ายได้ตามมาตรา 1003 แล้ว เมื่อจำเลยปฏิเสธ
โจทก์ก็ตองมีหน้าให้นำสืบให้ปรากฏ เมื่อโจทก์ไม่สืบตามฟ้องก็ตองแพคดีไป มิใช่ว่าศาลฎีกา
จะเห็นว่าตองใช้อายุความ มาตรา 1002 แต่อย่างใด จึงไม่ถือว่าในปัญหานี้ได้มี
คำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานไว้แล้วแต่อย่างใด